

Załącznik
do uchwały nr LXXII/1308/2024
Zarządu Województwa Lubelskiego
z dnia 17 grudnia 2024 r.

**Raport z Monitoringu
Wojewódzkiego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2022-2025
za lata 2022-2023**

Lublin, 17 grudnia 2024 r.

Spis treści:

Wstęp	4
I. Metodologia monitoringu Programu	6
II. Realizacja celów szczegółowych oraz działań Programu w latach 2022-2023.	9
III. Realizacja działań i wskaźników Programu w latach 2022-2023. Wnioski oraz rekomendacje	11
Podsumowanie	39

WYKAZ SKRÓTÓW:

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

LUW – Lubelski Urząd Wojewódzki

MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. „Non Governmental Organisations” – Organizacje pozarządowe

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

RPDiT FAS/FASD – Regionalny Punkt Diagnozy i Terapii FAS/FASD

SWL – Samorząd Województwa Lubelskiego

WPPPwR – Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Wstęp

Jednym z kluczowych celów polityki społecznej województwa jest zapewnienie warunków do rozwoju i funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym, m.in. przemocy. Przemoc domowa jest obszarem, którego obiektywna diagnoza jest wciąż utrudniona. Złożony kontekst czynników społeczno-kulturowych powoduje, że źródła informacji o problemie ukazują jedynie fragmentaryczny obraz przemocy.

Niejednoznaczność definicji przemocy oraz skłonność do postrzegania spraw rodziny jako problemów prywatnych niepodlegających ingerencji z zewnątrz sprzyja temu, że osoby doświadczające przemocy pozostają w ukryciu. Istotna jest też obawa osób doświadczających przemocy przed stygmatyzacją. Uwarunkowania te sprawiają, że diagnoza zjawiska przemocy wymaga dalekosiężnych, czasochłonnych i kosztownych badań realizowanych w różnych kontekstach środowiskowych. Ograniczanie przemocy domowej wymaga systematycznych i skoordynowanych działań administracji rządowej i samorządowej oraz zaangażowania ze strony organizacji pozarządowych.

Zgodnie z regulacjami prawnymi przemoc w rodzinie jest definiowana jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby (...), w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.¹

Prezentowany Raport z Monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 za lata 2022-2023 spełnia kryteria dokumentu, który w przyszłości będzie stanowił jedno ze źródeł wiedzy do wykorzystania w badaniu ewaluacyjnym Programu. Jest on zbiorem danych ilościowych i jakościowych oraz obrazuje najważniejsze działania zrealizowane przez Samorząd Województwa Lubelskiego w latach 2022-2023 w zakresie zapobiegania przemocy. Niniejszy raport jest punktem wyjścia do kreowania polityki społecznej na poziomie wojewódzkim w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, z późn. zm.).

Monitorowanie zjawiska przemocy na terenie województwa umożliwia wytypowanie obszarów wymagających wsparcia oraz planowanie działań interwencyjnych. Badanie monitoringowe WPPPwR jest czynnością wspierającą jego realizację. Służy do bieżącego wykrywania nieprawidłowości oraz ich korygowania. Służy także rejestrowaniu postępów w zakresie realizowanych działań.

Na stronach raportu w sposób usystematyzowany, zgodnie z kolejnością przyjętych celów szczegółowych, przedstawione zostały dokładne informacje o zastosowanych działaniach wraz z danymi dotyczącymi wskaźników i ich wartościami. Każdy cel szczegółowy kończy się wnioskami i rekomendacjami.

Celem głównym WPPPwR na lata 2022-2025 było zmniejszenie rozmiarów i skutków przemocy w rodzinie w województwie lubelskim poprzez budowanie spójnego i efektywnego systemu zapobiegania temu zjawisku. Za realizację Programu odpowiedzialny był ROPS w Lublinie. Główne źródło finansowania zadań Programu stanowiły środki z budżetu SWL na organizację szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz dotacje z budżetu państwa w ramach realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

I. Metodologia monitoringu Programu

Monitorowanie, mające charakter systematycznie prowadzonej diagnozy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącej sformułowaniu wniosków do podejmowania określonych działań, stanowi kluczowy element Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025. Jest niezbędnym elementem wdrażania Programu. Monitorowanie poziomu osiągnięcia założonych celów i rezultatów wdrażanych zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwia rejestrację postępów w realizacji Programu oraz weryfikację tempa i kierunku realizowanych zadań, a także określenie przyszłych priorytetów. Stanowi również istotne narzędzie do przeprowadzenia ewaluacji.

Wnioski z monitoringu WPPPwR stanowią podstawę do ewentualnej modyfikacji ujętych w Programie celów i zadań. Pozwolą na skuteczne wdrażanie założeń programowych, a także uzupełnianie treści Programu o kierunki działań w celu dostosowania go do aktualnych wymogów oraz zachodzących zmian. W efekcie wyniki monitorowania mogą zostać wykorzystane w celu podniesieniu jakości WPPPwR oraz prowadzonych działań na poziomie wojewódzkim, a także w celu bardziej efektywnego wykorzystania środków finansowych w tym zakresie.

Monitoring WPPPwR na lata 2022-2025 prowadzony jest co dwa lata przez ROPS w Lublinie. Niniejszy Raport został sporządzony w oparciu o informacje znajdujące się w zasobach ROPS w Lublinie o charakterze ilościowym i jakościowym, które miały charakter danych zastanych. Poddane one zostały analizie i ocenie pod kątem przyjętych wartości wskaźników.

Na potrzeby niniejszego Raportu wykorzystane zostały dane za lata 2022-2023 zawarte w następujących dokumentach:

- umowy zawarte w roku 2022 (3 umowy) oraz 2023 (6 umów) pomiędzy Województwem Lubelskim, działającym poprzez ROPS w Lublinie a organizacjami pozarządowymi, dotyczące realizacji zadań publicznych Województwa Lubelskiego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w związku ze spożywaniem alkoholu;
- sprawozdania finansowo-merytoryczne złożone przez organizacje pozarządowe z realizacji w roku 2022 oraz 2023, dotyczące realizacji zadań publicznych Województwa Lubelskiego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w związku ze spożywaniem alkoholu;
- sprawozdania miesięczne dotyczące realizowanych działań w latach 2022-2023;
- 2 Raporty z przeprowadzonych szkoleń dla pracowników pierwszego kontaktu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (za 2022 oraz 2023 r.);

- Sprawozdanie z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (KPPPwR) na rok 2022;
- Sprawozdanie z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (KPPPwR) na rok 2023;
- Raport o Stanie Województwa Lubelskiego za rok 2022;
- Raport o Stanie Województwa Lubelskiego za rok 2023;
- Sprawozdania z realizacji Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami (za 2022 r. oraz 2023 r.);
- Dokumentacja dot. zakupu broszur w ramach kampanii „Przemoc – Uzależnienie – Współuzależnienie” („Rodzinna tajemnica. Przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym”, „Przemoc i uzależnienia. Aspekty prawne i proceduralne”);
- Umowa Nr DZP.AL.F.2322.5.2022 zawarta w dniu 18.02.2022 r. w Lublinie pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Telewizją Polską S.A. z siedzibą w Warszawie, Oddziałem Terenowym w Lublinie na emisję spotu społecznego pn. „Stop przemocy domowej”;
- Umowa Nr DZP.AL.F.2322.86.2022 zawarta w dniu 31.10.2022 r. w Lublinie pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Telewizją Polską S.A. z siedzibą w Warszawie, Oddziałem Terenowym w Lublinie na emisję spotu społecznego pn. „Stop przemocy domowej”;
- Umowa Nr DZP.AL.F.2322.20.2023 zawarta w dniu 08.03.2023 r. w Lublinie pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Telewizją Polską S.A. z siedzibą w Warszawie, Oddziałem Terenowym w Lublinie na emisję spotu społecznego pn. „Stop przemocy domowej”;
- Umowa Nr DZP.AL.F.2322.18.2022 zawarta w dniu 21.04.2022 r. w Lublinie pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Agencją Reklamową Jan Matysik z siedzibą w Lublinie na zakup usługi wydruku plakatów na potrzeby ROPS w Lublinie, w tym m.in. plakatów informujących o kampanii „Powiedz STOP przemocy w rodzinie”;

- Umowa nr DZP.ET.2322.18.2022 - część 1 z dnia 08.08.2022 r. na organizację i obsługę trzydniowego szkolenia pt. „Przemoc wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami” zawarta pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Mariuszem Wiśniewskim prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Instytut Szkoleń Biznesowych Mariusz Wiśniewski z siedzibą w Lublinie;
- Umowa nr DZP.ET.2322.18.2022 - część 2 z dnia 08.08.2022 r. na organizację i obsługę trzydniowego szkolenia pt. „Przemoc w rodzinie, procedura Niebieskiej Karty” zawarta pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Iwoną Urbańską prowadzącą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej pod nazwą Psychologiczne centrum Szkoleniowo-Terapeutyczne Acceptus Iwona Urbańska z siedzibą w Lublinie;
- Umowa nr DSP.2312.46.2023 z dnia 01.08.2023 r. na usługę przeprowadzenia i obsługi trzydniowego szkolenia pt. „Przemoc wobec dziecka” zawarta pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Mariuszem Wiśniewskim prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Instytut Szkoleń Biznesowych Mariusz Wiśniewski z siedzibą w Lublinie;
- Umowa nr DSP.2312.47.2023 z dnia 01.08.2023 r. na usługę przeprowadzenia i obsługi trzydniowego szkolenia pt. „Praca z osobą stosującą przemoc domową” zawarta pomiędzy Województwem Lubelskim, Odbiorcą Usługi Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie a Joanną Dejko prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Joanna Dejko Studium Doskonalenia Zdolności Poznawczych z siedzibą w miejscowości Stoczek;
- „Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim”;
- „Informator o poradniach specjalistycznych i punktach konsultacyjnych dla rodzin z województwa lubelskiego”;
- inna dokumentacja prowadzona w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Lublinie.

II. Realizacja celów szczegółowych oraz działań Programu w latach 2022-2023.

W ramach WPPPwR na lata 2022-2025 określono cele szczegółowe, działania oraz wskaźniki ich realizacji. Poniżej, w ujęciu tabelarycznym przedstawiono ogólny zarys realizacji celów i działań w ramach Programu. Wszystkie założone cele szczegółowe Programu zostały osiągnięte.

Tabela 1. Realizacja Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025

Cel szczegółowy/Działanie	Realizacja w 2022 r. (TAK/NIE)	Realizacja w 2023 r. (TAK/NIE)
Cel szczegółowy 1. Wzrost wiedzy oraz świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie, w tym przyczyn i skutków tego zjawiska	TAK	TAK
Działanie 1.1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa lubelskiego	TAK	NIE
Działanie 1.2. Działania edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w ramach projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz prowadzenie kampanii społecznych	TAK	TAK
Cel szczegółowy 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	TAK	TAK
Działanie 2.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	TAK	TAK
Działanie 2.2. Upowszechnianie informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy (w szczególności medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej) oraz tworzenie i zwiększanie dostępności telefonów zaufania	TAK	TAK
Działanie 2.3. Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	TAK	TAK
Działanie 2.4. Opracowanie ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	TAK	NIE
Cel szczegółowy 3. Podnoszenie i wzmacnianie kompetencji oraz wsparcie służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	TAK	TAK
Działanie 3.1. Diagnoza potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	NIE	TAK

Cel szczegółowy/Działanie	Realizacja w 2022 r. (TAK/NIE)	Realizacja w 2023 r. (TAK/NIE)
<p>Działanie 3.2. Organizowanie szkoleń w oparciu o wytyczne dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, pozyskiwanie informacji nt. przeprowadzania specjalistycznych certyfikowanych szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wsparcie osób pracujących z osobami doznającymi przemocy w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc</p>	TAK	TAK
<p>Działanie 3.3. Realizacja działań służących nawiązaniu i wzmocnieniu współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udostępnienie na stronie internetowej ROPS w Lublinie bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działania poszczególnych służb na poziomie województwa, • przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb 	TAK	TAK

III. Realizacja działań i wskaźników Programu w latach 2022-2023.

Wnioski oraz rekomendacje

Cel szczegółowy 1. Wzrost wiedzy oraz świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie, w tym przyczyn i skutków tego zjawiska

Działanie 1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa lubelskiego.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba diagnoz zjawiska przemocy w rodzinie dot. województwa lubelskiego.	1	1	0	1

Źródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

W 2022 r. opracowano diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa lubelskiego w celu przygotowania nowej edycji WPPPwR na lata 2022-2025.

Kolejne działania mające na celu dokonanie diagnozy zjawiska przemocy na terenie województwa lubelskiego podjęte zostaną w 2025 r. jako niezbędne do przygotowania wojewódzkiego programu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na kolejne lata.

Działanie 2. Działania edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w ramach projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w ramach projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	brak danych (nowy wskaźnik)	1	6	3

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
2. Liczba osób, którym udzielono informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	brak danych (nowy wskaźnik)	178	336	200
3. Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych o zasięgu wojewódzkim.	2	3	1	3

Źródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

W latach 2022-2023 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania w przedmiotowym zakresie:

2022 r.:

- otwarty konkurs ofert ogłoszony przez ROPS w Lublinie na podzadania wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025:
 - podzadanie: „Wspieranie profesjonalnych działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinach alkoholowych oraz działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w związku z używaniem alkoholu”:
 - ✓ Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. Kwota dotacji: 17 950,00 zł. W ramach realizacji zadania (działania edukacyjne oraz profilaktyczno-naprawcze, poradnictwo i prowadzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą):
 - Z pomocy skorzystało 178 osób dotkniętych przemocą. Każdy beneficjent zadania otrzymał materiały informacyjno-edukacyjne i ulotki (1 500 sztuk), które również przekazano do GOPS, MOPS, placówek oświatowych, Urzędu

- Gmin, i Urzędów Miast, placówek służby zdrowia z terenu Województwa Lubelskiego w celu dystrybucji wśród mieszkańców województwa lubelskiego;
- w ramach działań medialnych o charakterze edukacyjnym skierowanych do szerokiego odbiorcy, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie podjął współpracę z Telewizją Polską SA Oddział w Lublinie, z którą wspólnie przygotowana została koncepcja opracowania, wykonania i emisji spotu telewizyjnego pn. „STOP przemocy w rodzinie”, który odnosił się do problemu przemocy domowej powstającej w wyniku obecności i spożywania alkoholu w rodzinie. Spot emitowany był na antenie TVP3 Lublin w liczbie 65. powtórzeń, w dniach 09-28.03.2022 r., a następnie w dniach 02-30.11.2022 r. Koszt realizacji wyniósł 8.400,00 zł;
 - w ramach kampanii edukacyjnej „Przemoc - Uzależnienie – Współuzależnienie” wykonano w formie broszury następujące materiały informacyjne:
 - „Rodzinna tajemnica. Przemoc – Uzależnienie – Współuzależnienie” (1 000 szt.),
 - „Przemoc i uzależnienia a aspekty prawne i proceduralne” (1 000 szt.).Broszury pod względem merytorycznym zostały opracowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” prowadzące Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, będące placówką Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie. Koszt ich wydania to kwota 8.001,00 zł;
 - w ramach kampanii „Powiedz STOP przemocy w rodzinie” zakupiono 300 szt. plakatów informujących o niniejszej inicjatywie na kwotę 600,00 zł. W 2022 r. plakaty zostały przekazane:
 - ośrodkom pomocy społecznej z województwa lubelskiego;
 - uczestnikom szkolenia „Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej” (przedstawicielom PCPR), zorganizowanego w dniu 25.04.2022 r. przez ROPS w Lublinie.

2023 r.

- otwarty konkurs ofert ogłoszony przez ROPS w Lublinie na podzadania wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025:
 - podzadanie: „Wspieranie działań leczniczych, w tym: terapeutycznych, psychoterapeutycznych, rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin, i osób współuzależnionych, w tym doznających przemocy w rodzinie/domowej” :
 - ✓ Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. Kwota dotacji: 18 400,00 zł. W ramach realizacji zadania (poradnictwo i prowadzenie

grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą z rodzin z problemem alkoholowym i członków ich rodzin):

- upowszechniano wiedzę na temat zjawiska przemocy, w tym przyczyn powstawania tego zjawiska w kontekście uzależnienia alkoholowego. U 140 osób dotkniętych przemocą z rodzin z problemem alkoholowym i członków ich rodzin zwiększono poziom wiedzy w powyższym zakresie;
- ✓ Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 19 500,00 zł. W ramach zadania (prowadzenie dyżuru osoby pierwszego kontaktu, poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego, poradnictwa socjalnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym):
 - przeprowadzono rozmowy wspierające oraz informacyjno-motywacyjne i edukacyjne z zakresu uzależnień i współuzależnienia. Z tej formy wsparcia skorzystało 17 osób;
- ✓ Stowarzyszenie Integracji Rodzin "Przystań", ul. Ogrodowa 46, 22-100 Chełm. Kwota dotacji: 73 000,00 zł. W ramach zadania (pomoc psychologiczna, wsparcie terapeutyczne, interwencje kryzysowe, poradnictwo rodzinne, grupa rozwoju osobistego i grupa zapobiegania nawrotom, warsztaty umiejętności psychospołecznych, konsultacje prawne):
 - 60 uczestników zadania nabyło wiedzę na temat mechanizmów uzależnienia;
- ✓ Stowarzyszenie „Monar” Zarząd Główny, ul. Nowolipki 9B, 00-151 Warszawa. Kwota dotacji: 30 000,00 zł. W ramach zadania (warsztaty zapobiegania nawrotom, warsztaty rozwoju osobistego, poradnictwo rodzinne, interwencja kryzysowa, aktywizacja społeczno-zawodowa, konsultacje prawne):
 - u 45 uczestników zadania nastąpił wzrost poziomu wiedzy na temat przemocy w rodzinie/przemocy domowej;
- ✓ Stowarzyszenie Klubu Abstynenta Wzajemnej Pomocy „Oaza” w Świdniku, ul. C.K. Norwida 2, 21-040 Lublin. Kwota dotacji: 14 199,57 zł. W ramach zadania (stworzenie Grupy Samopomocowej):
 - u 39 osób poszerzono wiedzę dotyczącą choroby alkoholowej, w tym zjawiska przemocy w rodzinie/przemocy domowej w związku z używaniem alkoholu;
- podzadanie: „Wspieranie działań leczniczych, w tym: terapeutycznych, psychoterapeutycznych, rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol, członków ich rodzin, i osób współuzależnionych, w tym doznających przemocy w rodzinie/domowej”:

- ✓ Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 19 500,00 zł. W ramach zadania (prowadzenie dyżuru osoby pierwszego kontaktu, poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego, poradnictwa socjalnego dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i/lub współuzależnionych i/lub członków ich rodzin, a także dla osób doznających przemocy w rodzinie/przemocy domowej w rodzinie z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol):
 - przeprowadzono rozmowy wspierające oraz informacyjno-motywacyjne i edukacyjne z zakresu uzależnień i współuzależnienia. Z tej formy wsparcia skorzystało 35 osób;
- w ramach działań medialnych o charakterze edukacyjnym skierowanych do szerokiego odbiorcy, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie podjął współpracę z Telewizją Polską SA Oddział w Lublinie. Emitowano spot telewizyjny pn. „STOP przemocy domowej” (wspólnie opracowany w latach ubiegłych), odnoszący się do problemu przemocy domowej powstającej w wyniku obecności i spożywania alkoholu w rodzinie. Spot był emitowany na antenie TVP3 Lublin w liczbie 80. powtórzeń, w dniach 12.03.2023 r.-30.04.2023 r., a następnie w dniach 01.09.2023 r.-31.10.2023 r. Koszt realizacji wyniósł 10.000,00 zł.

Wnioski w zakresie Celu Szczegółowego 1.:

1. W 2022 r. na potrzeby opracowania kolejnej edycji WPPPwR na lata 2022-2025 opracowano **diagnozę** zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa lubelskiego. Podejmując się opisanie skali niniejszego zjawiska, analizie poddano informacje statystyczne znajdujące się w zasobach policji, jednostek samorządu terytorialnego, jednostek wymiaru sprawiedliwości, jednostek organizacyjnych samorządu województwa lubelskiego, Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie. Diagnoza umożliwiła przeprowadzenie analizy porównawczej sytuacji w województwie lubelskim na przestrzeni kilku lat, a na podstawie jego wyników sformułowano rekomendacje dla działań na szczeblu wojewódzkim.
Następna diagnoza zostanie przeprowadzona w 2025 r. w celu przygotowania wojewódzkiego programu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na kolejne lata.
2. W zakresie prowadzenia **kampanii społecznych** w 2022 r. sfinansowano opracowanie i emisję telewizyjnego spotu społecznego o tematyce przeciwdziałania przemocy. Niniejszy spot emitowano również w 2023 r.
Ponadto w 2022 r. sfinansowano opracowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych (broszur) w ramach ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej „Przemoc - Uzależnienie –

Współzależnienie” oraz zakup plakatów informujących o kampanii ROPS w Lublinie pn. „Powiedz STOP przemocy w rodzinie”, w tym zawierających informację o Dziecięcym Telefonie Zaufania Rzecznika Praw Dziecka oraz Ogólnopolskim Telefonie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

3. W latach 2022-2023, w ramach działalności organizacji pozarządowych wyłonionych w otwartych konkursach ofert realizowano **działania edukacyjne** dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie. Odbywały się one w ramach prowadzonych zajęć, warsztatów, grup wsparcia, w trakcie których upowszechniano wiedzę na temat zjawiska przemocy w kontekście uzależnienia alkoholowego. Wśród uczestników projektów realizowanych przez organizacje dystrybuowano także materiały informacyjno-edukacyjne. W 2022 r. uczestniczyło w nich 178 osób, zaś w 2023 r. 336 osób.

Rekomendacje w zakresie Celu Szczegółowego 1.:

1. W kolejnej edycji WPPPwR. należy uwzględnić przygotowanie diagnozy zjawiska przemocy domowej na obszarze województwa lubelskiego.
2. Prowadzenie kampanii społecznych skupiających się w głównej mierze na niwelowaniu stereotypów i przełamywaniu negatywnych wzorców międzypokoleniowych oraz środowiskowych, dotyczących przemocy domowej, kształtowaniu i wzmacnianiu właściwych postaw wobec występowania tego zjawiska w najbliższym otoczeniu społecznym, rozpowszechnianiu informacji dotyczących dostępności, form i skuteczności instytucjonalnego zwalczania aktów przemocy oraz wsparcia osób doświadczających przemocy domowej.
3. Stała współpraca z lokalnymi mediami w celu dotarcia do szerokiego grona mieszkańców województwa.
4. Dążenie do zwiększenia ilości dystrybuowanych materiałów informacyjno-edukacyjnych, przekazywanych do różnych grup społecznych.
5. Prowadzenie i wspieranie działań o charakterze edukacyjnym oraz zachęcanie organizacji pozarządowych do włączania się w działania ukierunkowane na upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej w kontekście uzależnienia alkoholowego. Wśród uczestników projektów realizowanych przez organizacje dystrybuowano także materiały informacyjno-edukacyjne.

Cel szczegółowy 2: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Działanie 1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.	2	3	6	4
2. Liczba uczestników projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.	314	349	584	400

Źródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

W latach 2022-2023 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania w przedmiotowym zakresie:

2022 r.:

- o otwarty konkurs ofert ogłoszony przez ROPS w Lublinie na podzadania wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025:
 - podzadanie: „Wspieranie profesjonalnych działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinach alkoholowych oraz działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w związku z używaniem alkoholu”:
 - ✓ Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. Kwota dotacji: 17 950,00 zł. W ramach realizacji zadania prowadzono działania edukacyjne oraz profilaktyczno-naprawcze, poradnictwo i prowadzono grupę wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. Z pomocy skorzystało 178 osób dotkniętych przemocą;
 - ✓ Stowarzyszenie Profilaktyki i Psychoterapii Uzależnień „Pomocni Ludziom”, ul. Fabryczna 6, 23-204 Kraśnik. Kwota dotacji: 10 500,00 zł. W ramach realizacji zadania prowadzono działania korekcyjno-edukacyjne w formie sesji indywidualnych dla osób stosujących przemoc, uzależnionych od alkoholu w toku terapii podstawowej. Z pomocy skorzystało 36 osób dorosłych (stosujących przemoc);

- ✓ Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 15 590,00 zł. W ramach realizacji zadania prowadzono działania w formie poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego i poradnictwa socjalnego. Z pomocy skorzystało 135 osób doświadczających przemocy w rodzinach alkoholowych;

2023 r.

- o otwarty konkurs ofert ogłoszony przez ROPS w Lublinie na podzadania wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025:
 - podzadanie: „Wspieranie działań leczniczych, w tym: terapeutycznych, psychoterapeutycznych, rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin, i osób współuzależnionych, w tym doznających przemocy w rodzinie/domowej” :
 - ✓ Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. Kwota dotacji: 18 400,00 zł. W ramach realizacji zadania prowadzono poradnictwo psychologiczne, socjalne i prawne oraz grupę wsparcia dla osób dotkniętych przemocą z rodzin z problemem alkoholowym i dla członków ich rodzin. Z pomocy skorzystało 140 osób;
 - ✓ Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 19 500,00 zł. W ramach zadania prowadzono dyżur osoby pierwszego kontaktu, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo prawne, poradnictwo socjalne. W zadaniu uczestniczyło 138 osób doświadczających przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym;
 - ✓ Stowarzyszenie Integracji Rodzin "Przystań", ul. Ogrodowa 46, 22-100 Chełm. Kwota dotacji: 73 000,00 zł. W ramach zadania udzielano pomocy psychologicznej, wsparcia terapeutycznego, prowadzono interwencje kryzysowe, poradnictwo rodzinne, grupę rozwoju osobistego i grupę zapobiegania nawrotom oraz warsztaty umiejętności psychospołecznych, a także konsultacje prawne. W zadaniu uczestniczyło 60 osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin/osób bliskich, w tym osób doświadczających przemocy w rodzinie/domowej;
 - ✓ Stowarzyszenie „Monar” Zarząd Główny, ul. Nowolipki 9B, 00-151 Warszawa. Kwota dotacji: 30 000,00 zł. W ramach zadania prowadzono warsztaty zapobiegania nawrotom, warsztaty rozwoju osobistego, poradnictwo rodzinne, interwencję kryzysową, aktywizację społeczno-zawodową i konsultacje prawne.

Uczestnikami zadania było 45 osób uzależnionych od alkoholu po odbytych leczeniu i osób współuzależnionych/członków ich rodzin, w tym doznających przemocy w rodzinie/przemocy domowej;

- ✓ Stowarzyszenie Klubu Abstynenta Wzajemnej Pomocy „Oaza” w Świdniku, ul. C.K. Norwida 2, 21-040 Lublin. Kwota dotacji: 14 199,57 zł. W zadaniu, polegającym na stworzeniu Grupy Samopomocowej (wspólnoty osób, pomagających sobie wzajemnie w utrzymaniu trzeźwości własnej i wspieraniu innych w jej osiągnięciu) uczestniczyło 39 osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin i osób współuzależnionych, w tym doznających przemocy w rodzinie/przemocy domowej;
- podzadanie: „Wspieranie działań leczniczych, w tym: terapeutycznych, psychoterapeutycznych, rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol, członków ich rodzin, i osób współuzależnionych, w tym doznających przemocy w rodzinie/domowej”:
- ✓ Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 19 500,00 zł. W zadaniu, polegającym na prowadzeniu dyżuru osoby pierwszego kontaktu, poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego, poradnictwa socjalnego, wzięło udział 162 osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol, współuzależnione/członkowie ich rodzin, w tym osoby doznające przemocy w rodzinie/przemocy domowej w rodzinie z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol.

Działanie 2. Upowszechnianie informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy (w szczególności medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej) oraz tworzenie i zwiększanie dostępności telefonów zaufania.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych.	5 409	3 602	1 763	5 000
2. Liczba linii telefonicznych dla osób doznających	1	15	15	4

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
przemocy w rodzinie (utworzonych i/lub udostępnionych).				

Zródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

2022 r.:

1. Na stronie internetowej ROPS w Lublinie zamieszczono informacje na temat:
 - Bazy teleadresowej instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie autorstwa LUW w Lublinie;
 - Bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działania poszczególnych służb na poziomie województwa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - Informatora o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim;
 - Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocą;
2. Opracowanie artykułu obejmującego problematykę przemocy opublikowanego w czasopiśmie „Lubelskie.pl” - Nr 05 (14)//22 pt. „O przemocy w rodzinie. Ludzkie dramaty w domowym zaciszu”;
3. W ramach współpracy z Telewizją Polską SA Oddział w Lublinie emitowano, w liczbie 65. powtórzeń, wspólnie opracowany spot telewizyjny pn. „STOP przemocy w rodzinie”;
4. W ramach kampanii „Powiedz STOP przemocy w rodzinie” zakupiono 300 szt. plakatów na kwotę 600,00 zł. W 2022 r. przekazano część z nich uczestnikom szkolenia „Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej” (60 szt.) oraz przedstawicielom ośrodków pomocy społecznej z województwa lubelskiego (213);
5. W wyniku otwartego konkursu ofert, Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin realizowało zadanie dotyczące działań edukacyjnych oraz profilaktyczno-naprawczych, poradnictwa i prowadzenia grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą dla 178 osób. Uczestnicy zadania otrzymali materiały informacyjno-edukacyjne, które przekazano też do GOPS, MOPS, placówek oświatowych, Urzędu Gmin, i Urzędów Miast, placówek służby zdrowia z terenu Województwa Lubelskiego w celu dystrybucji wśród mieszkańców województwa lubelskiego (łącznie 1 500 szt.);
6. W ramach kampanii edukacyjnej „Przemoc - Uzależnienie – Współuzależnienie” (zorganizowanej przez Ogólnopolskie Pogotowie "Niebieska Linia" IPZ oraz Fundację Batorego) opracowano 2 000 szt. broszur „Rodzinna tajemnica. Przemoc – Uzależnienie –

Współzależnienie” oraz „Przemoc i uzależnienia a aspekty prawne i proceduralne”, które przekazano:

- uczestnikom szkolenia „Więź jako czynnik chroniący rozwój człowieka”, zorganizowanego przez ROPS w Lublinie dla kadry kierowniczej powiatowych centrów pomocy rodzinie i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, które odbyło się w dniu 25 kwietnia 2022 roku (103 szt.);
- Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie (30 szt.);
- Członkom Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie (40 szt.);
- uczestnikom konferencji „Prawo dziecka do rodziny” zorganizowanej w dniu 10 czerwca 2022 r. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym dla powiatowych centrów pomocy rodzinie, placówek opiekuńczo wychowawczych, ośrodków pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sędziów sądów rodzinnych województwa lubelskiego oraz przedstawicieli regionalnych ośrodków polityki społecznej i ośrodków adopcyjnych w Polsce (400 sztuk);
- uczestnikom Wojewódzkiego Dnia Rodzin, zorganizowanego w dniu 7 września 2022 r. przez ROPS w Lublinie (100 szt. broszur);
- wszystkim gminom z terenu woj. lubelskiego (426 szt.);
- Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz Bursie Szkolnej nr 5 w Lublinie (40 szt.);
- Stowarzyszeniu Ośrodek Wspierania Rodziny z Chełma (160 szt.);
- uczestnikom I i II edycji szkolenia dotyczącego programu rekomendowanego pn. „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” (160 szt.);
- uczestnikom konferencji pn. „CUS jako zintegrowany system usługowy na poziomie lokalnym” zorganizowanej przez ROPS w Lublinie w dniu 21 listopada 2022 roku w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie (300 szt.).

2023 r.:

1. Na stronie internetowej ROPS w Lublinie zamieszczono informacje na temat:

- Bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działania poszczególnych służb na poziomie województwa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Informatora o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim;
- Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem;
- przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu dzieci pn. „Bezpieczne wakacje”;
- Bezpłatnego Ogólnopolskiego Telefonu Zaufania Dla Dzieci I Młodzieży – 116 111;

2. W ramach współpracy z Telewizją Polską SA Oddział w Lublinie emitowano, w liczbie 80. powtórzeń, wspólnie opracowany spot telewizyjny pn. „STOP przemocy w rodzinie”;
3. W ramach kampanii edukacyjnej „Przemoc - Uzależnienie – Współuzależnienie” (zorganizowanej przez Ogólnopolskie Pogotowie "Niebieska Linia" IPZ oraz Fundację Batorego) dystrybuowano opracowane w poprzednich latach broszury „Rodzinna tajemnica. Przemoc – Uzależnienie – Współuzależnienie” oraz „Przemoc i uzależnienia a aspekty prawne i proceduralne”. Broszury przekazano:
 - uczestnikom seminarium pt. „Reakcje poseparacyjne dziecka a proces kształtowania się więzi w nowym środowisku rodzinnym”, które odbyło się dnia 26 kwietnia 2023 r. w Lublinie. Organizatorem był ROPS w Lublinie. (42 szt.);
 - Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Stężycy, w związku z organizacją Gminnego Dnia Rodziny (80 szt.);
 - Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Biłgoraju. Materiały dystrybuowano w ramach Dożynek gminnych i wykorzystano je podczas zajęć profilaktycznych (30 szt.);
 - Członkom Komisji Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie (16 szt.);
 - uczestnikom konferencji pt. „Proces rozwoju więzi u dziecka”, która odbyła się w dniu 28 kwietnia 2023 r. w Lublinie. Organizatorem był ROPS w Lublinie (412 sztuk);
 - Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wólce w celu rozdystrybuowania w trakcie dożynek gminnych (10 szt. broszur);
 - uczestnikom seminarium pt. „Więź jako czynnik chroniący rozwój człowieka”, które odbyło się 12.05.2023 r. w Lublinie Organizatorem był ROPS w Lublinie, a uczestnikami przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości oraz przedstawiciele Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej (150 szt.);
 - uczestnikom konferencji pt. „Rodzicielstwo zastępcze na drodze zmian”, która odbyła się 22.05.2023 r. w Chełmie. Organizatorem był MOPR w Chełmie oraz PCPR w Chełmie (100 szt.);
 - uczestnikom konferencji pn. „Lubelskie Forum Centrów Usług Społecznych i Procesu Deinstytucjonalizacji”, zorganizowanej w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, w dniach 22-23 czerwca 2023 r. przez ROPS w Lublinie (80 szt.);
 - Kołu Gospodyń Wiejskich w Zemborzycach Tereszyńskich w związku z wydarzeniem promującym bezpieczeństwo pieszych na drodze pn. „Odblaskowy spacer”, które miało miejsce 5 listopada 2023 r. (50 szt.);
 - Zespołowi Szkół Nr 1 im. T. Kościuszki w Kraśniku (160 szt.);
 - uczestnikom wydarzenia pn. „Lubelskie FORUM NGO 2023” (10 szt.);
 - Stowarzyszeniu MONAR Poradnia Profilaktyki Leczenia i Terapii Uzależnień w Lublinie (60 szt.);

- uczestnikom szkolenia dotyczącego programu rekomendowanego pn. „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”, które odbyło się 11.05.2023 r. oraz 18.05.2023 r. w Lublinie i zorganizowane zostało przez ROPS w Lublinie (40 szt.);
- uczestnikom 2 edycji szkolenia pn. „Apteczka Kierunek optymizm”, które odbyło się 17 maja 2023 r. oraz 3 października 2023 r. w Lublinie i zorganizowane zostało przez ROPS w Lublinie (80 szt.);
- uczestnikom szkolenia dotyczącego programu rekomendowanego pn. „Przyjaciele Zippiego”, które odbyło się 28 kwietnia 2023 r. w Lublinie i zorganizowane zostało przez ROPS w Lublinie. (40 szt.);
- uczestnikom konferencji pn. „Specjaliści o FAS – nauka, diagnoza, terapia, pomoc”, zorganizowanej w dniu 7 czerwca 2023 r. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym przez RPDiT FAS/FASD w Lublinie (300 szt.);
- Dyrekcji ROPS w Lublinie w celu dalszej dystrybucji (18 szt.).

W 2022 oraz w 2023 r., w celu zwiększenia dostępności telefonów zaufania skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, na stronie internetowej ROPS w Lublinie:

- udostępniono „Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim”, w którym znajduje się informacja o funkcjonującym na terenie całego województwa lubelskiego bezpłatnego, całodobowego numeru telefonu 987. Telefon obsługiwany jest przez Centrum Informacyjne dla Ofiar Przystępstw i Wykroczeń przy Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego LUW w Lublinie;
- udostępniono „Informator o poradniach specjalistycznych i punktach konsultacyjnych dla rodzin z województwa lubelskiego”, w którym znajduje się informacja na temat funkcjonujących 8 ogólnopolskich telefonów zaufania oraz 6 lokalnych telefonów zaufania dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Ponadto, w 2023 r. na stronie internetowej ROPS w Lublinie udostępniono informację o Bezpłatnym Ogólnopolskim Telefonie Zaufania Dla Dzieci i Młodzieży – 116 111.

Opracowane w 2022 r. plakaty dot. kampanii ROPS w Lublinie pn. „Powiedz STOP przemocy w rodzinie” zawierały informację o Dziecięcym Telefonie Zaufania Rzecznika Praw Dziecka oraz Ogólnopolskim Telefonie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Działanie 3. Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba opracowanych wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1	1	0	1
2. Liczba realizowanych wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1	1	1	1

Źródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

W latach 2022-2023 realizowano Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025, w tym Ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, będące integralną częścią niniejszego Programu. Dokument został opracowany przez Zespół ds. opracowania projektu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 powołany Uchwałą Nr CCLXX/4751/2021 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 czerwca 2021 r. Program przyjęto Uchwałą nr XXXVII/577/2022 Sejmiku Województwa Lubelskiego w dniu 30 maja 2022 r.

W ramach obowiązującego programu, w latach 2022-2023 realizowano obowiązek sprawozdawczy na szczeblu krajowym i wojewódzkim. Sporządzono roczne sprawozdania:

- 2 Raporty z przeprowadzonych szkoleń dla pracowników pierwszego kontaktu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (za 2021 oraz 2022 r.);
- Sprawozdanie za 2021 r. z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (KPPPwR) na rok 2021;
- Sprawozdanie za 2022 r. z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (KPPPwR) na rok 2022;
- Raport z Monitoringu i Ewaluacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2017-2020) za 2021 r.;
- Raport o Stanie Województwa Lubelskiego za rok 2021;
- Raport o Stanie Województwa Lubelskiego za rok 2022;

- Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (za 2021 r. oraz za 2022 r.).

Działanie 4. Opracowanie ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba opracowanych ramowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	1	1	0	1
2. Liczba opracowanych ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	1	1	0	1

Źródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

W latach 2022-2023 dostępne były wytyczne (opracowane w 2022 r.) w postaci Ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz Ramowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, będące integralną częścią Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025.

Pierwszy z nich miał na celu wskazanie ram działań w obszarze pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową, realizowanych przez jednostki samorządowe, jak i organizacje pozarządowe. Z kolei celem ramowego programu korekcyjno-edukacyjnego był wpływ na zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc, powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez użycia przemocy. Program ten wskazywał także różne formy interwencji prawnych i administracyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Ramy oddziaływań opisane w ww. programach stanowiły podstawę do opracowania i realizacji programów powiatowych, uwzględniających lokalną specyfikę.

Wnioski w zakresie Celu Szczegółowego 2.:

1. W latach 2022-2023, w ramach działalności organizacji pozarządowych wyłonionych w otwartych konkursach ofert realizowano **działania w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie**. W 2022 r. uczestniczyło w nich 349 osób, zaś w 2023 r. 584 osoby.

W ramach otwartych konkursów ofert dotyczących realizacji zadań publicznych Województwa Lubelskiego (konkurs z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i konkurs z zakresu zdrowia publicznego) przekazano dofinansowanie organizacjom pozarządowym udzielającym pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz realizującym oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie w kontekście używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

2. **Działania dla osób doświadczających przemocy** w rodzinie prowadzone przez organizacje pozarządowe realizowano głównie poprzez udzielanie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, prawnego i socjalnego, prowadzenie dyżuru osoby pierwszego kontaktu, prowadzenie grup wsparcia i grupy samopomocowej dla osób dotkniętych przemocą z rodzin z problemem alkoholowym i dla członków ich rodzin. Zapewniono pomoc psychologiczną, wsparcie terapeutyczne, a także prowadzono interwencje kryzysowe. Ponadto odbywały się warsztaty rozwoju osobistego i warsztaty umiejętności psychospołecznych, a także aktywizacja społeczno-zawodowa. Prowadzono działania edukacyjne oraz profilaktyczno-naprawcze.
3. **Działania dla osób stosujących przemoc** skupiały się na działaniach korekcyjno-edukacyjnych w formie sesji indywidualnych. Osoby stosujące przemoc, które uczestniczyły w działaniach były również w toku terapii podstawowej w związku z uzależnieniem od alkoholu. W efekcie prowadzonych działań uczestnicy dokonali autodiagnozy typu złości, zdobyli wiedzę na temat konstruktywnych sposobów wyrażania złości i wypracowali indywidualne sposoby radzenia sobie z nią.
4. Celem zwiększania dostępności **telefonów zaufania** skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w latach 2022-2023 na stronie internetowej ROPS w Lublinie udostępniono informacje oraz informatory zawierające informacje na temat funkcjonujących ogólnopolskich i lokalnych telefonów zaufania dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Informacje o telefonach zaufania przekazywano także w ramach prowadzonych kampanii społecznych.
5. W latach 2022-2023 wśród **działań w zakresie upowszechniania informacji o możliwościach uzyskania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie** (w szczególności medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej,

zawodowej i rodzinnej) znalazły się takie inicjatywy jak emisja spotu telewizyjnego, publikacja artykułu, dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, takich jak broszury czy plakaty (m.in. wśród organizacji pozarządowych, przedstawiciele powiatowych centrów pomocy rodzinie i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, policji, wymiaru sprawiedliwości, samorządów lokalnych, placówek opiekuńczo wychowawczych, ośrodków pomocy społecznej, centrów usług społecznych, placówek oświatowych, placówek służby zdrowia, regionalnych ośrodków polityki społecznej i ośrodków adopcyjnych oraz wśród uczestników szkoleń, konferencji i innych przedsięwzięć zorganizowanych przez ROPS w Lublinie, a także wśród ogółu społeczeństwa).

Upowszechniano także informacje na stronie internetowej ROPS w Lublinie - m.in. udostępniono informatory i bazy podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, informacje o kampaniach społecznych i telefonach zaufania.

6. W latach 2022-2023 realizowano opracowany w 2022 r. **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025**, w tym **Ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie**, będące integralną częścią niniejszego Programu.
7. W ramach realizacji WPPPwR na lata 2022-2025 realizowano obowiązek sprawozdawczy na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Rekomendacje w zakresie Celu Szczegółowego 2.:

1. Należy wspierać lokalne zasoby pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i rozwijać współpracę z sektorem pozarządowym w tym zakresie.
2. Przekazywanie informacji organizacjom pozarządowym na temat otwartych konkursów ofert oraz zachęcanie do podejmowania przez nich działań w zakresie przeciwdziałania przemocy, w szczególności poszerzenie zakresu współpracy z podmiotami i organizacjami prowadzącymi programy dla osób stosujących przemoc domową.
3. Wspieranie działań długofalowych i systemowych o potwierdzonej skuteczności, umożliwiających rzetelną ocenę efektywności.
4. Biorąc pod uwagę, że w wielu przypadkach do stosowania przemocy dochodzi pod wpływem alkoholu, istotne jest podejmowanie działań profilaktycznych i terapeutycznych w tym zakresie.
5. Zapewnienie dostępności do programów terapeutycznych i zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin uwikłanych w przemoc.

6. Stała współpraca z lokalnymi mediami w celu dotarcia do szerokiego grona mieszkańców województwa.
7. Dążenie do zwiększenia ilości dystrybuowanych materiałów informacyjno-edukacyjnych, przekazywanych do różnych grup społecznych.
8. Upowszechnianie informacji w zakresie realizacji programów na rzecz pomocy osobom i/lub rodzinom doświadczającym przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności telefonów zaufania.

Cel szczegółowy 3: Podnoszenie i wzmacnianie kompetencji oraz wsparcie służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działanie 1. Diagnoza potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba przeprowadzonych diagnoz potrzeb szkoleniowych.	brak danych (nowy wskaźnik)	0	1	4
2. Liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	200	180	184	700

Źródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

W 2022 r. nie przeprowadzono diagnozy potrzeb szkoleniowych stricte dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, jednak została przeprowadzona analiza potrzeb szkoleniowych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Pozwoliła ona na zaprojektowanie szkoleń dla pracowników tychże jednostek także w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród uczestników diagnozy znajdowali się również członkowie zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych.

W 2023 r. (w okresie 08-20.02.2023 r.) Lubelskie Obserwatorium Polityki Społecznej działające przy Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej przeprowadziło Monitoring wojewódzkich programów z zakresu polityki społecznej. Badaniem (formularz ankiety

internetowej) zostały objęte wszystkie (213) gminy w województwie lubelskim. Wszystkie gminy udzieliły odpowiedzi.

W ramach powyższego badania przeprowadzono także diagnozę potrzeb szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych.

Respondenci wskazali zainteresowanie poniższymi tematami szkoleń (podane w kolejności liczebności wskazań):

1. Szkolenie z zakresu zadań i obowiązków wynikających z nowelizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
2. Skuteczne poradnictwo dla osób w trudnej sytuacji życiowej;
3. Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w aspekcie praktycznym;
4. Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
5. Dziecko w sytuacji konfliktu między rodzicami;
6. Praca z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie;
7. Prawne aspekty ubezwłasnowolnienia i kierowania na leczenie osób chorych psychicznie oraz uzależnionych.

Efektem przeprowadzonej diagnozy potrzeb szkoleniowych była możliwość zaplanowania działań rozwojowych nastawionych na podniesienie poziomu kompetencji przedstawicieli zespołów interdyscyplinarnych i członków grup roboczych oraz usprawnienie ich sposobów radzenia sobie z nowymi sytuacjami lub wyzwaniem zawodowymi.

W roku 2022 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące szkolenia:

- Trzydniowe szkolenie pn.: „Przemoc w rodzinie, procedura Niebieskiej Karty” przeprowadzone dla 90 osób (5 grup szkoleniowych).

Celem szkolenia było: nabycie przez uczestników praktycznej wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; nabycie praktycznej wiedzy z zakresu procedury Niebieskiej Karty; przekazanie uczestnikom dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i procedury NK; omówienie przepisów prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, podniesienie skuteczności działań osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 49 680,00 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 12 420,00 zł.

Łącznie: 62 100,00 zł;

- Trzydniowe szkolenie pn.: „Przemoc wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami” przeprowadzone dla 90 osób (5 grup szkoleniowych).

Celem szkolenia było: podniesienie kompetencji kadr domów pomocy społecznej w zakresie znajomości praw i obowiązków mieszkańca domu, poprawa standardu świadczonych usług, kształtowanie umiejętności utrzymywania pozytywnych relacji z mieszkańcami, zwiększenie świadomości związanej z odpowiedzialnością pracowników, zdobycie nowej oraz poszerzenie posiadanej wiedzy w zakresie zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 49 608,00 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 12 402,00 zł.

Łącznie: 62 010,00 zł.

Łączna kwota przeznaczona na realizację ww. szkoleń: 124 110, 00 zł.

Z kolei w roku 2023 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało takie szkolenia jak:

- Trzydniowe szkolenie pn.: „Przemoc wobec dziecka” przeprowadzone dla 92 osób (4 grupy szkoleniowe).

Celem szkolenia było wsparcie merytoryczne przedstawicieli instytucji, którzy zajmują się przeciwdziałaniem przemocy domowej w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec dziecka.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 47 766,40 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 11 941,60 zł.

Łącznie: 59 708,00 zł.

- Trzydniowe szkolenie pn.: „Praca z osobą stosującą przemoc domową” przeprowadzone dla 92 osób (4 grupy szkoleniowe).

Celem szkolenia było podniesienie poziomu wiedzy oraz umiejętności osób realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej z zakresu metodologii pracy z osobą stosującą przemoc oraz poznanie metod wykorzystywania obowiązujących przepisów w odniesieniu do pracy ze sprawcami przemocy.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 52 233,60 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 15 266,40 zł.

Łącznie: 67 500,00 zł.

Łączna kwota przeznaczona na realizację ww. szkoleń: 127 208,00 zł.

Działanie 2. Organizowanie szkoleń w oparciu o wytyczne dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, pozyskiwanie informacji nt. przeprowadzania specjalistycznych certyfikowanych szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wsparcie osób pracujących z osobami doznającymi przemocy w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba przeprowadzonych szkoleń.	2	2	2	6
2. Liczba przeszkolonych przedstawicieli JOPS.	99	108	138	250
3. Liczba przeszkolonych przedstawicieli GKRPA.	2	1	1	8
4. Liczba przeszkolonych przedstawicieli policji.	11	12	13	40
5. Liczba przeszkolonych przedstawicieli oświaty.	30	11	19	50
6. Liczba przeszkolonych przedstawicieli ochrony zdrowia.	0	6	2	4
7. Liczba przeszkolonych przedstawicieli sędziów.	0	0	0	4
8. Liczba przeszkolonych przedstawicieli prokuratorów.	1	0	0	4
9. Liczba przeszkolonych przedstawicieli kuratorów sądowych.	6	18	7	25
10. Liczba przeszkolonych przedstawicieli służby więziennej.	1	2	0	4

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
11. Liczba przeszkolonych przedstawicieli ŻW.	brak danych (nowy wskaźnik)	0	0	4
12. Liczba przeszkolonych przedstawicieli innych podmiotów mogących być członkami ZI/grup roboczych.	50	22	4	150
13. Liczba przeprowadzonych w województwie lubelskim specjalistycznych (min. 100-godzinnych) szkoleń zakończonych certyfikatem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*	brak danych (nowy wskaźnik)	2	0	2
14. Liczba osób uczestniczących w specjalistycznych certyfikowanych szkoleniach w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*	brak danych (nowy wskaźnik)	3	0	12
15. Liczba osób, które uzyskały certyfikat specjalisty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*	brak danych (nowy wskaźnik)	3	0	10
16. Liczba zrealizowanych różnych form poradnictwa i wsparcia psychologicznego (w	0	0	0	1

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia).				
17. Liczba uczestników różnych form poradnictwa i wsparcia psychologicznego (w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia)	0	0	0	15

Zródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie oraz *dane pozyskane z instytucji zewnętrznych

W roku 2022 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało 2 szkolenia na łączną kwotę 124 110, 00 zł (szkolenia opisano powyżej w części: Cel szczegółowy 3. Działanie 1):

- Trzydniowe szkolenie pn.: „Przemoc w rodzinie, procedura Niebieskiej Karty” przeprowadzone dla 90 osób (5 grup szkoleniowych) na kwotę 62 100,00 zł;
- Trzydniowe szkolenie pn.: „Przemoc wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami” przeprowadzone dla 90 osób (5 grup szkoleniowych) na kwotę 62 010,00 zł.

Z kolei w roku 2023 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało 2 szkolenia na łączną kwotę 127 208,00 zł (szkolenia opisano powyżej w części: Cel szczegółowy 3. Działanie 1):

- Trzydniowe szkolenie pn.: „Przemoc wobec dziecka” przeprowadzone dla 92 osób (4 grupy szkoleniowe) na kwotę 59 708,00 zł;
- Trzydniowe szkolenie pn.: „Praca z osobą stosującą przemoc domową” przeprowadzone dla 92 osób (4 grupy szkoleniowe) na kwotę 67 500,00 zł.

W latach 2022-2023 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie, z uwagi na niewystarczającą ilość środków finansowych i konieczność finansowania innych zadań, nie realizowało działań w formie poradnictwa i wsparcia psychologicznego, takich jak superwizja, coaching, doradztwo, grup wsparcia.

W 2023 r. przesłano pisma do samorządów gminnych z prośbą o informacje nt. uczestnictwa w specjalistycznych szkoleniach (min. 100 godz. dydaktycznych), umożliwiających uzyskanie certyfikatu specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizowanych w 2022 roku. Jak wynika z przekazanych odpowiedzi, odbyły się dwa tego rodzaju szkolenia. Uczestniczyły w nich trzy osoby, które uzyskały certyfikat specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Jeśli chodzi o dane za 2023 r. w powyższym zakresie, po konsultacji z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (Dział Przeciwdziałania Przemocy Domowej) oraz Lubelskim Obserwatorium Polityki Społecznej działającym w ROPS w Lublinie, ustalono, że nie można wskazać miarodajnych informacji w kwestii realizacji specjalistycznych szkoleń umożliwiających uzyskanie certyfikatu specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nie było możliwości przyjęcia źródła danych, na podstawie którego można by było jednoznacznie wskazać, ile osób wzięło udział w/w szkoleniach oraz ile osób spośród nich uzyskało certyfikat.

Działanie 3. Realizacja działań służących nawiązaniu i wzmocnieniu współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- udostępnienie na stronie internetowej ROPS w Lublinie bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działania poszczególnych służb na poziomie województwa,
- przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb.

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
1. Liczba udostępnionych na stronie internetowej ROPS w Lublinie baz danych osób nadzorujących lub koordynujących działania służb na terenie województwa	1	1	1	4
2. Liczba interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub	2	3	3	6

Wskaźnik	Bazowa wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2022 roku	Osiągnięta wartość wskaźnika w 2023 roku	Docelowa wartość wskaźnika
szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb.				

Źródło weryfikacji wskaźników: dane własne ROPS w Lublinie

W latach 2022-2023 na stronie internetowej ROPS w Lublinie udostępniono aktualną bazę danych osób nadzorujących lub koordynujących działania poszczególnych służb na poziomie województwa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niniejsza Baza danych (wynikająca z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie) przeznaczona była dla instytucji państwowych i samorządowych, w tym m.in. kuratorów sądowych, policji, pracowników socjalnych, wymiaru sprawiedliwości, zajmujących się zadaniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Istotą w/w Bazy danych było umożliwienie współpracy i wymiany informacji pomiędzy osobami wyznaczonymi do nadzoru lub koordynacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz umożliwienie podległym służbom właściwego współdziałania.

W zakresie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- w 2022 r.:
 - ✓ zrealizowano 2 szkolenia (opisano powyżej w części: Cel szczegółowy 3. Działanie 1):
 - szkolenie pn.: „Przemoc w rodzinie, procedura Niebieskiej Karty” dla 90 osób;
 - szkolenie pn.: „Przemoc wobec osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami” dla 90 osób;
 - ✓ przedstawiciel ROPS w Lublinie uczestniczył online w ogólnopolskiej Konferencji pn. „Nie otwieraj drzwi PRZEMOCY” zrealizowanej w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022, zorganizowanej przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w dniu 22 listopada 2022 r. W czasie konferencji omówione zostały m.in. działania legislacyjne w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wyniki ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych;
- w 2023 r.:

- ✓ zrealizowano 2 szkolenia (opisano powyżej w części: Cel szczegółowy 3. Działanie 1):
 - szkolenie pn.: „Przemoc wobec dziecka” dla 92 osób;
 - szkolenie pn.: „Praca z osobą stosującą przemoc domową” dla 92 osób;
- ✓ przedstawiciel ROPS w Lublinie uczestniczył w ogólnopolskiej 3-dniowej konferencji pn. „Wokół przemocy, krzywdzenia, traumy...” zorganizowanej na zlecenie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom przez Instytut Nowej Kultury w Warszawie, w dniach 13-15 czerwca 2023 r. Udział w wydarzeniu umożliwił zdobycie wiedzy na temat aktualnych rozwiązań dotyczących ochrony rodzin przed przemocą. Zaprezentowano różne perspektywy patrzenia na przemoc w rodzinie i przeciwdziałanie przemoc, z uwzględnieniem aktualnych problemów, wyzwań i rozwiązań służących ochronie rodzin przed przemocą.

Wnioski w zakresie Celu Szczegółowego 3.:

1. W 2023 r. w gminach województwa lubelskiego, w tym wśród członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych przeprowadzono **diagnozę potrzeb szkoleniowych**. Dzięki uzyskanym informacjom możliwe było zaplanowanie właściwych działań w zakresie podniesienia poziomu wiedzy i kompetencji, skierowanych do przedstawicieli ww. podmiotów. W 2022 r. nie przeprowadzono diagnozy potrzeb szkoleniowych stricte wśród członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych, jednak badanie potrzeb szkoleniowych zrealizowane w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (w tym również w zespołach interdyscyplinarnych i grupach diagnostyczno-pomocowych) umożliwiło zaprojektowanie szkoleń także dla tych osób.
2. **Działania w ramach podnoszenia i wzmocnienia kompetencji** oraz służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie były zgodne z wytycznymi do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2022-2023, opracowanymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przy wsparciu merytorycznym Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Treści zorganizowanych w latach 2022-2023 szkoleń dotyczyły takich obszarów wiedzy jak procedura Niebieskiej Karty, przemoc wobec osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci, a także pracy z osobą stosującą przemoc domową. W szkoleniach uczestniczyło łącznie 364 osoby.
3. Pozyskano informacje z samorządów gminnych województwa lubelskiego, że w 2022 r. odbyły się 2 **specjalistyczne szkolenia** (min. 100 godz. dydaktycznych), umożliwiające uzyskanie certyfikatu specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uczestniczyły w nich trzy osoby, które uzyskały certyfikat w ww. zakresie. Nie było

możliwości wskazania miarodajnych danych w kwestii realizacji powyższych szkoleń w 2023 r.

4. Prowadzono działania służące nawiązaniu i wzmocnieniu współpracy między służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. W latach 2022-2023 przedstawiciele ROPS w Lublinie uczestniczyli w **interdyscyplinarnych spotkaniach**, tj. w ogólnopolskich konferencjach „Nie otwieraj drzwi PRZEMOCY” oraz „Wokół przemocy, krzywdzenia, traumy...”.
5. Wzorem lat ubiegłych udostępniono w 2022 oraz w 2023 r. aktualną **bazę danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb** na terenie województwa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Z uwagi na ograniczone środki finansowe i konieczność finansowania innych zadań, jak również wysokie koszty realizacji, w latach 2022-2023 nie prowadzono działań wspierających specjalistów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (takich jak superwizja, coaching, doradztwo oraz grupy wsparcia).

Rekomendacje w zakresie Celu Szczegółowego 3.:

1. W celu usprawnienia współpracy i wymiany informacji należy udostępniać w dalszym ciągu aktualną bazę danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie województwa z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2. W celu efektywnego planowania działań podnoszących poziom kwalifikacji i umiejętności, adresowanych do członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych oraz adekwatnych do ich potrzeb i zainteresowań, należy systematycznie dokonywać diagnozy w tym zakresie.
3. W celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań w zakresie zapobiegania przemocy domowej, należy stale zabezpieczać środki finansowe przeznaczone na działalność służącą podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej. Należy zapewnić osobom działającym na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej możliwość rozwoju umiejętności interpersonalnych, niezbędnych w tego rodzaju pracy.
4. Z racji tego, że działania z zakresu poradnictwa i wsparcia psychologicznego podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej pełnią istotną rolę w zapobieganiu wypaleniu zawodowemu oraz umożliwiają wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk, należy w kolejnych latach podjąć próby zabezpieczenia środków na ten cel.
5. Należy wzmocniać i pogłębiać długofalową współpracę pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu wypracowywania coraz bardziej

skutecznych strategii pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej oraz efektywnej koordynacji działań poszczególnych podmiotów i instytucji funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Tego rodzaju współpraca stanowi okazję do dzielenia się doświadczeniami oraz pozyskania specjalistów, którzy opracowują strategie i koncepcje pracy interwencyjnej oraz psychologicznej.

Podsumowanie

W latach 2022-2023 Samorząd Województwa Lubelskiego poprzez ROPS w Lublinie realizował wielopłaszczyznowe działania w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 głównie poprzez:

- prowadzenie działań edukacyjnych, dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w ramach projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe;
- prowadzenie kampanii społecznych;
- współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- upowszechnianie informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie;
- podnoszenie i wzmacnianie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- prowadzenie działań służących nawiązaniu i wzmocnieniu współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Niniejszy raport stanowi ich odzwierciedlenie. Badanie monitoringowe pozwoliło uzyskać wiedzę na temat stopnia zaawansowania realizacji Programu i jego zgodności z przyjętymi celami działań. Na podstawie oceny realizowanych inicjatyw wysunięto wnioski oraz wydano rekomendacje, które należy uwzględnić w kolejnej edycji WPPPwR. Niniejsze wnioski stanowią podstawę do ewentualnej modyfikacji celów, działań i przyjętych wartości wskaźników.

Działania zrealizowane na przestrzeni lat 2022-2023 z pewnością przyczynią się do osiągnięcia zawartych w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 rezultatów, takich jak::

- zwiększenie dostępności specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań interwencyjnych, korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- rozwój i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zwiększenie wiedzy i podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym mechanizmów i skutków przemocy;
- upowszechnienie informacji na temat instytucji oferujących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc;
- wzmocnienie współpracy pomiędzy osobami, służbami, instytucjami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i rodzin zagrożonych i doznających przemocy oraz osób ją stosujących;
- wsparcie merytoryczne udzielone osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- wsparcie organizacji pozarządowych realizujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy dla mieszkańców województwa lubelskiego.